

# Vapakalastus vaelluskalavesistöissä sekä yhtenäislupajärjestelmien kehittäminen



Satakunnan ja Varsinais-Suomen kalatalousalueristeily 4.4.2023

Janne Rautanen, kalatalousasiantuntija SVK



# Kalassa vaelluskalavesistössä

## Kalastuslaki 4§ määritelmät:

3) vaelluskalalla lohta, järvilohtha, ankeriasta, nahkiaista, toutainta, taimenta sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavia kantoja;

4) vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella vesistön sellaista aluetta, jossa:

a) vesi virtaa silmin havaittavasti alavirtaan päin; ja

b) virtapaikan ylävesi on alavettä ylempänä → ELY tai **kalastaja määrittää?**

## Kalastuslaki 7§ yleiskalastusoikeudet:

...oikeudet **eivät koske vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueita:** ja

**KL 46 §: kiellettyä** on 7) vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella onginta, pilkintä ja kalastus harrilaudalla → **jää viehe/perhokalastus**



- **Vaelluskalavesistössä** kalastus tapahtuu käytännössä kuten kaikkialla muuallakin ja yleiskalastusoikeudet ovat normaalisti voimassa. Mukaan lukien jokien suvantoalueet.
- **Vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueilla;**
  - eivät ole yleiskalastusoikeudet voimassa
  - kalastus on käytännössä rajattu viehe- ja perhokalastukseen.
- Koskialueille vaaditaan kalastusoikeuden haltijan lupa.
- Huom. Syysrauhoidus 1.9.-30.11. (Lohi, taimen, vaellussiika).





Haku Tietoa Karttatasot

**Kartalla** Valitussa paikassa Hae

N 6839528.41, E 214363.44 (ETRS-TM35FIN)  
N 61° 34' 58.3", E 21° 36' 56.3"

**Rajoitukset**

Kokemäenjoen vesistöalue

**Rauhoitusajat ja pyyntimitat**

**Yleiset**

Lajien todellista esiintymistä valitulla alueella ei ole huomioitu hakutuloksissa.

Ankerias rauhoitettu

Harjus rauhoitettu

Paikkahaku

5 km

Tietolähteet

Taustakartta Maastokartta Ilmakuvat

# Yhtenäisluvat kuntoon

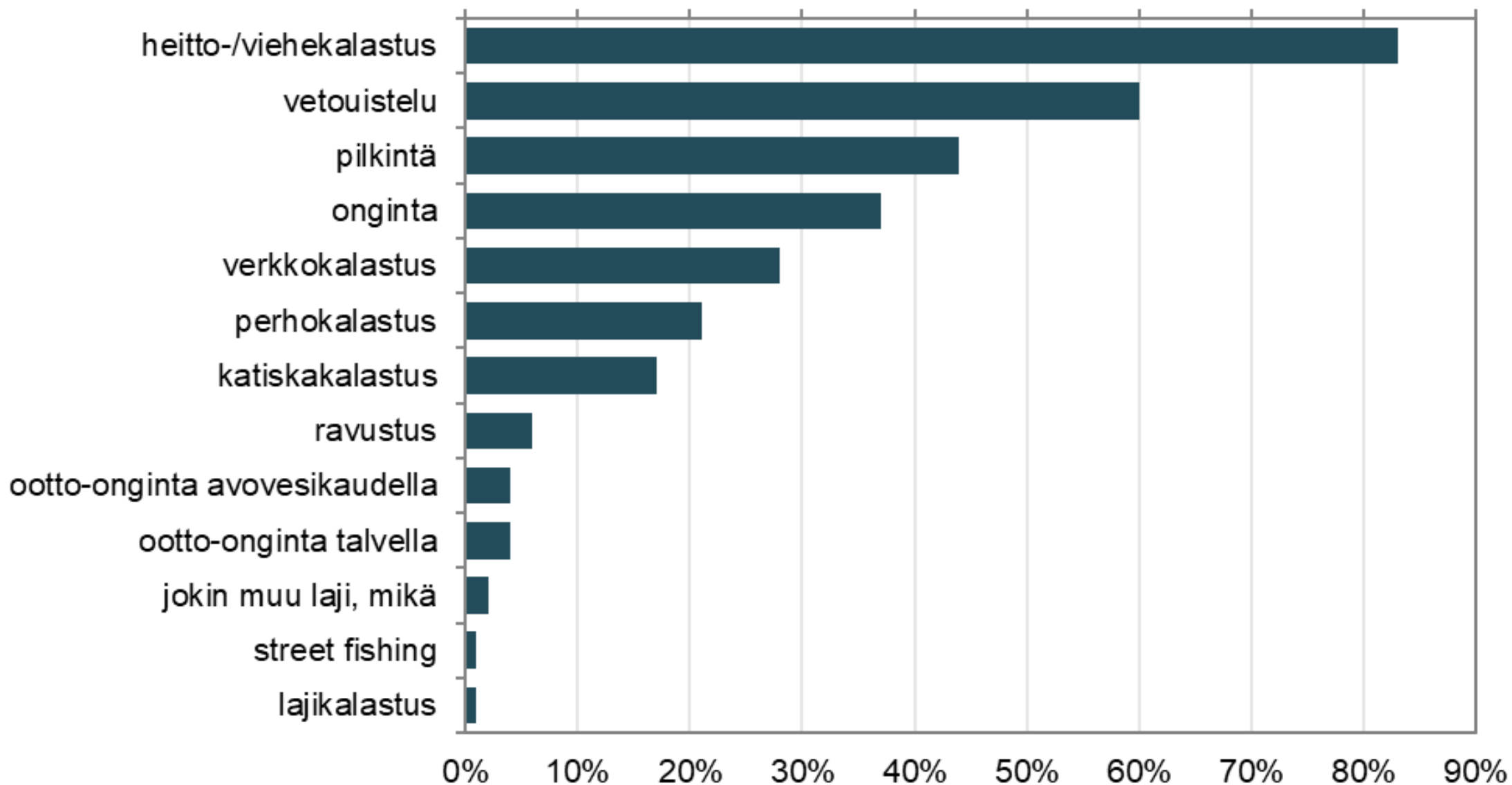
- Kyselyn toteutuksesta ja tulosten koostamisesta vastasi Mediatum Oy
- Kysely lähetettiin kalastonhoitomaksurekisterin sähköpostiosoitteistoa sekä SVK:n jäsentietoja hyödyntäen yhteensä noin 125 000 henkilölle
- Lisäksi sosiaalisen median kalastajaryhmiin levitetty vastauspyyntöä
- Vastauksia saatiin koko maan alueelta yhteensä noin 7700 kpl, ja jokaiselta kalatalousalueelta vähintään kymmeniä vastauksia
- Tuloksien yleisesittely valtakunnallisella tasolla
- Lisäksi tuloksia koostettu maakuntakohtaisesti
- Kyselyssä olivat mukana myös kilpaluiden järjestäjien toiveet yhtenäislupajärjestelmille sekä uudet yhtenäislupamuodot
- Toteutettiin vuosina 2018-2019



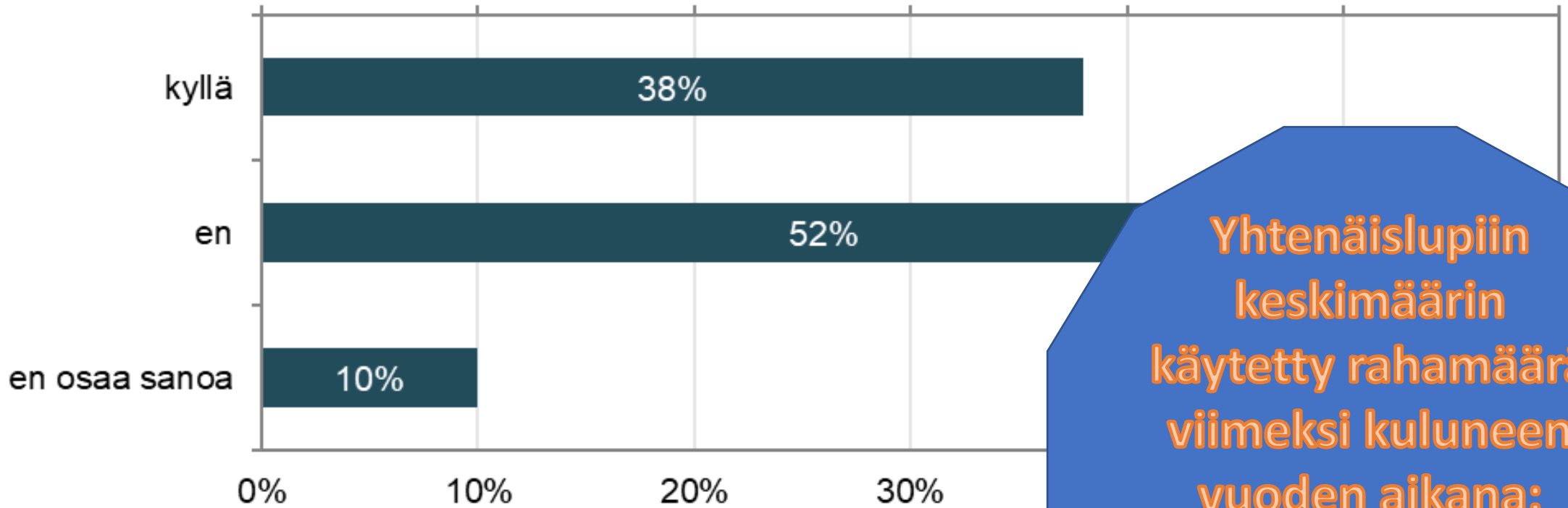
# Yhtenäisluvat kuntoon, tuloksia



# Mitä pyyntitapoja käytät aktiivisesti nykyisin?



## Oletko koskaan ostanut yhtenäislupia?



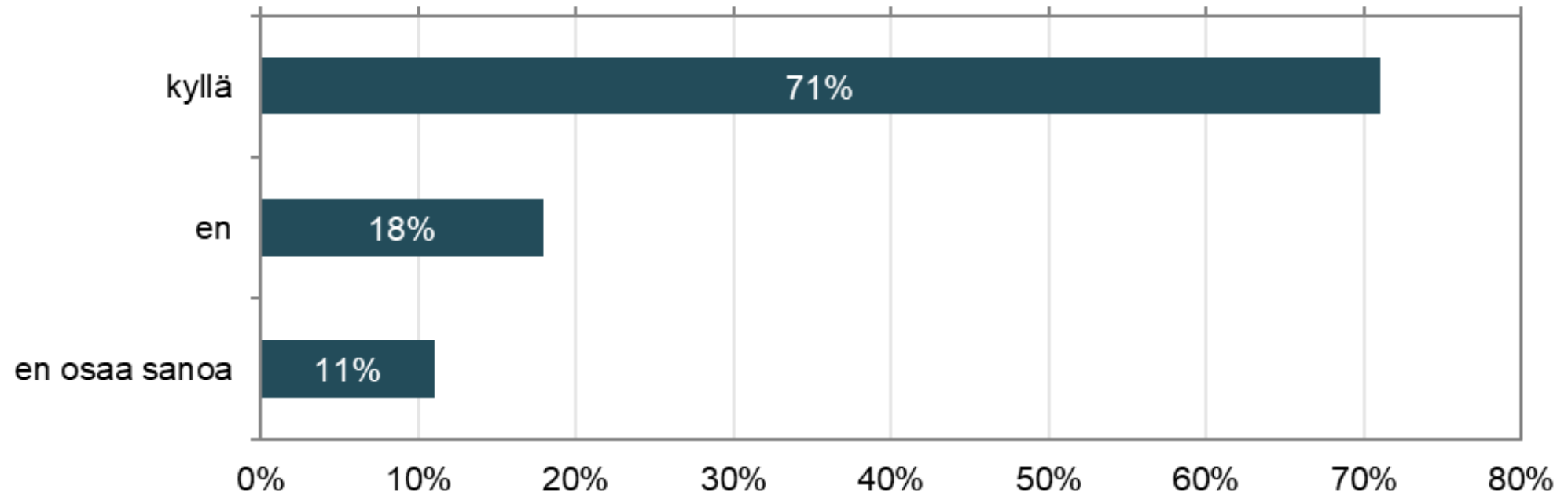
Yhtenäislupiin  
keskimäärin  
käytetty rahamäärä  
viimeksi kuluneen  
vuoden aikana:

62 €

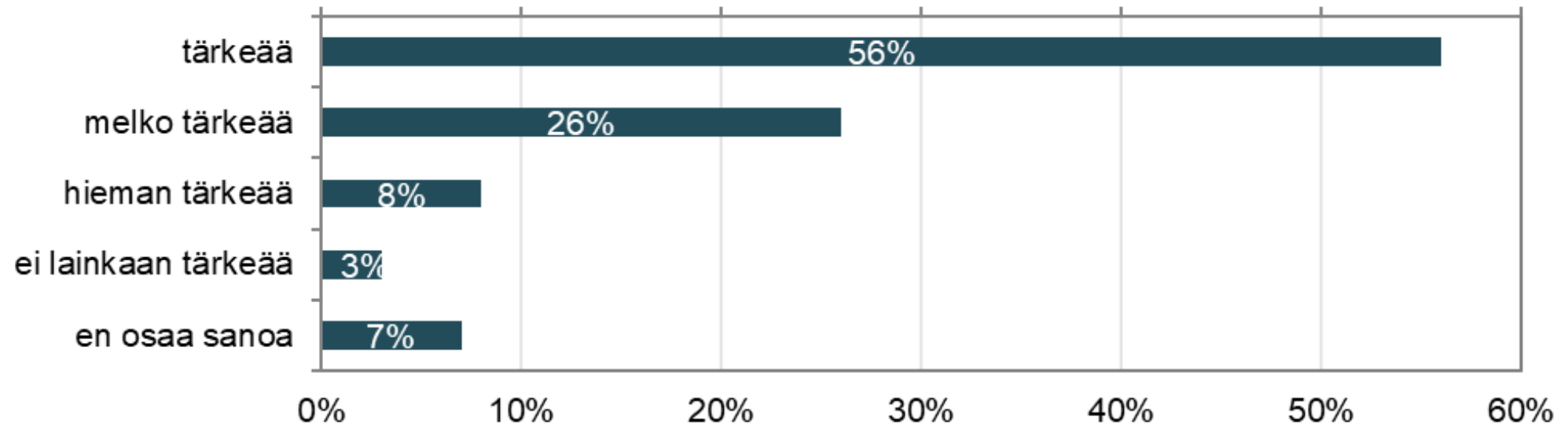




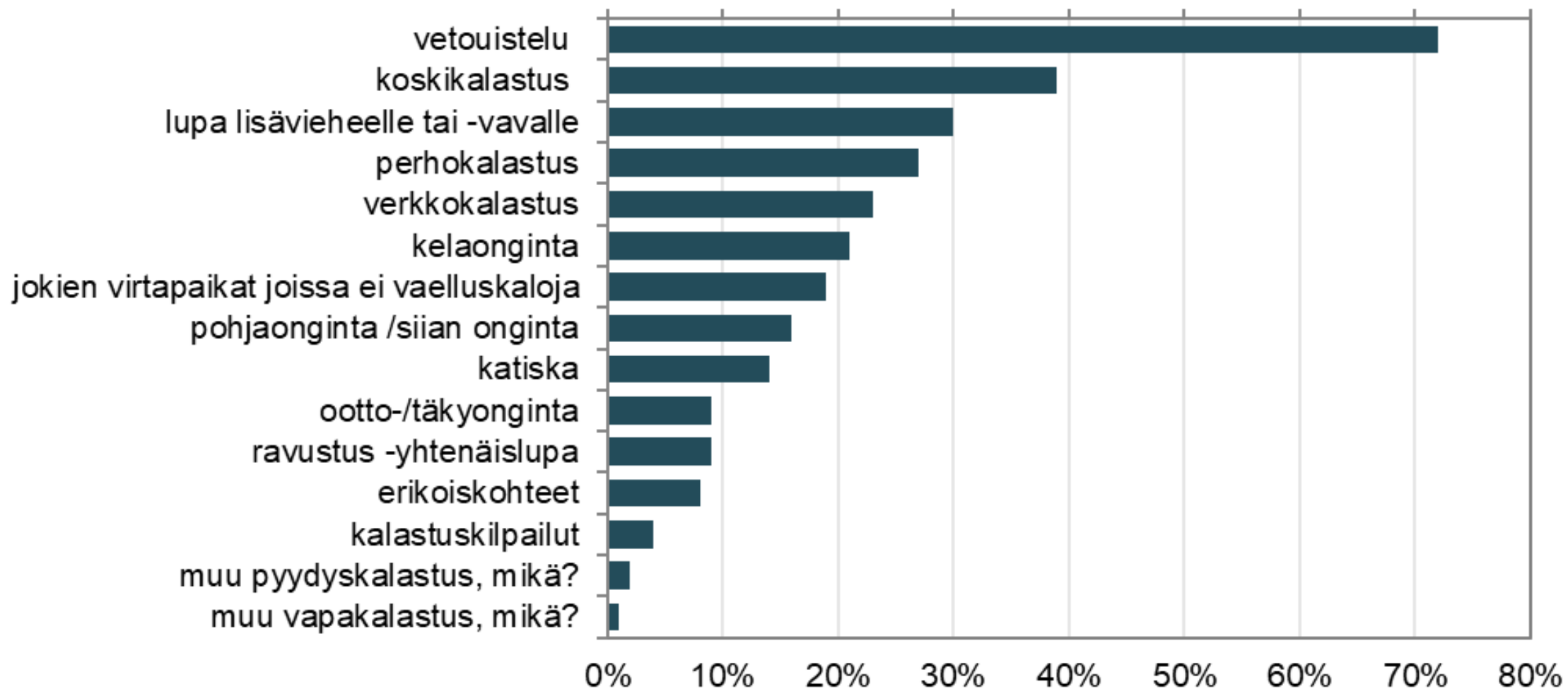
## Oletko kiinnostunut yhtenäisluvista?



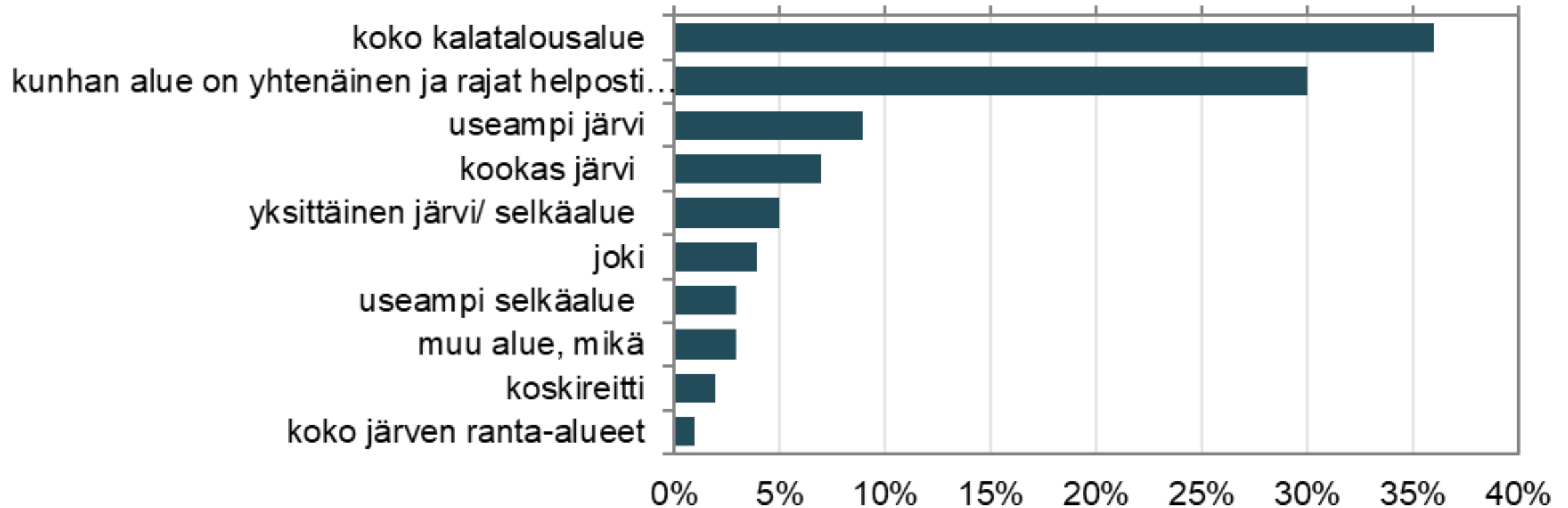
## Yhtenäislupa-alueiden kehittäminen on mielestäni



## Toiveeni yhtenäisluvalle. Olisin kiinnostunut ostamaan yhtenäisluvan seuraaviin kalastusmuotoihin.

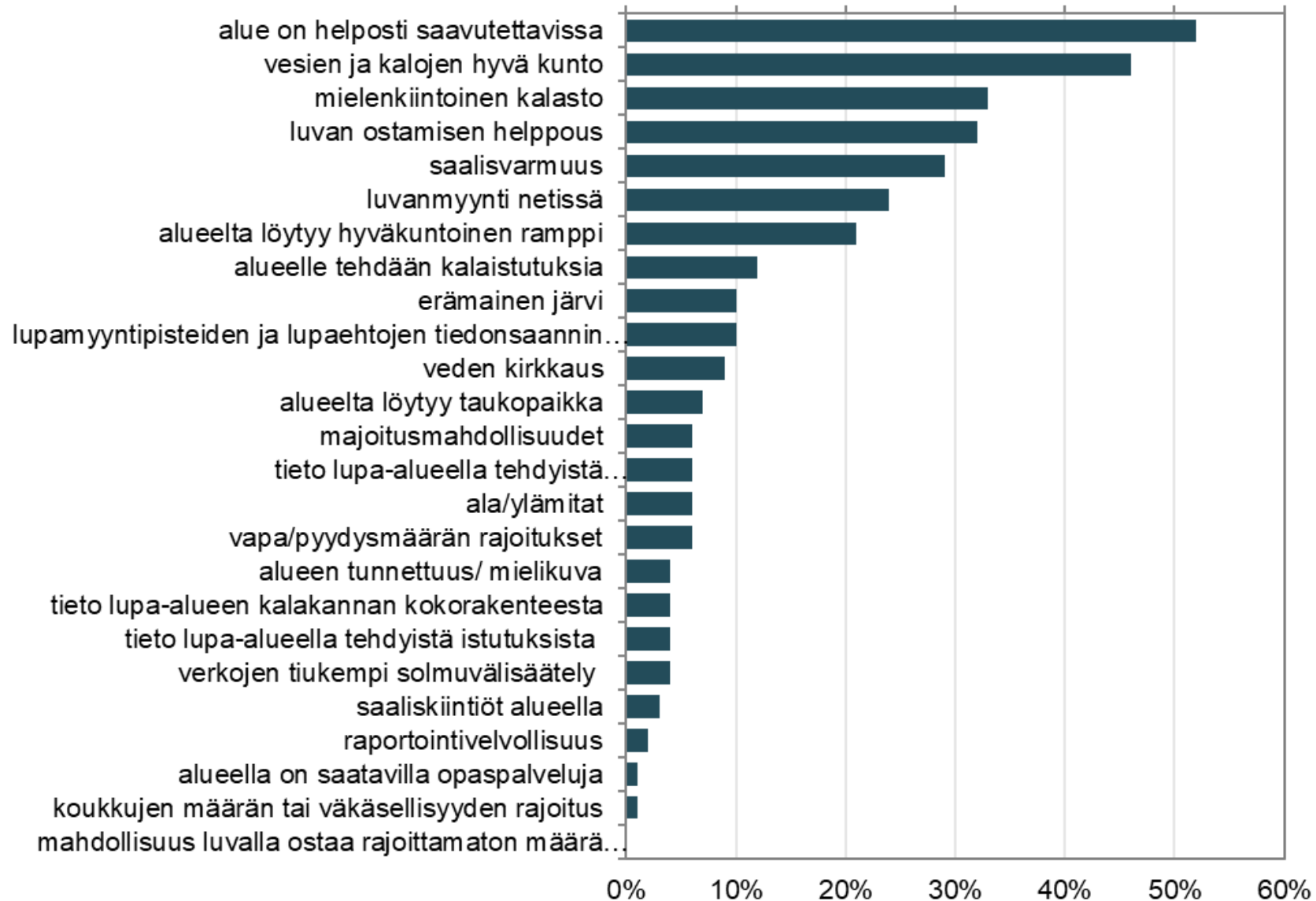


## Mikä olisi mielestäsi sopiva yhtenäislupa-alueen koko?

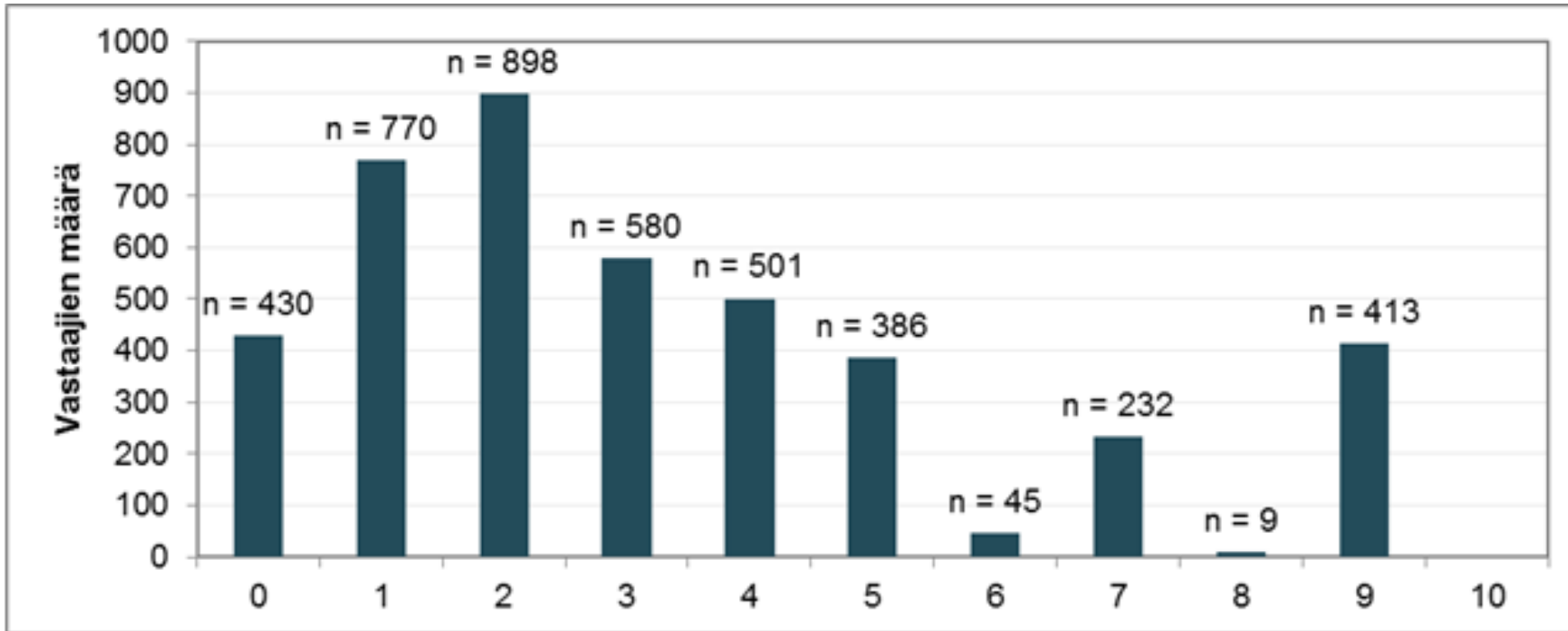




## Mitkä seikat vaikuttavat halukkuuteesi ostaa yhtenäislupa tietyltä alueelta?



Kuinka monta yksikköä (0-9) tarvitsisit yhtenäislupaan, jotta se tyydyttäisi lupatarpeesi optimaalisesti? Oletetaan, että yhdellä yksiköllä saa minkä tahansa kalastusmuodon yhden pyydyksen tai vavan käyttöoikeuden.



## HUOM.

- Kuvasta puuttuu 211 vastaajaa, joiden vastaus oli  $\geq 10$  yksikköä.
- Kaikkien vastausten keskiarvo oli 5,2 yksikköä.

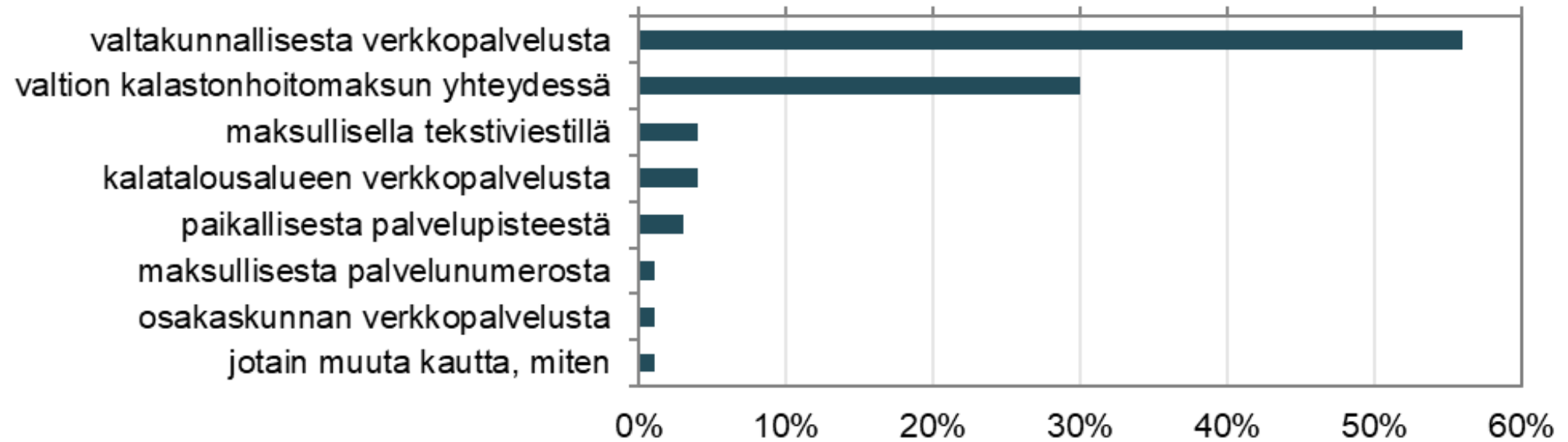


Paljonko olisit valmis maksaman yhtenäisluvan yksiköistä seuraavissa kategorioissa? Oletetaan, että yhdellä yksiköllä saa minkä tahansa kalastusmuodon pyydyksen tai luvan käyttöoikeuden.

	Keskiarvo	Mediaani	Keskihajonta
1-2 lisäyksikköä, euroa vuodessa:	23,35	20,00	24,29
3-5 lisäyksikköä, euroa vuodessa:	35,30	30,00	31,19
6-8 lisäyksikköä, euroa vuodessa	54,66	40,00	233,54
9-12 lisäyksikköä euroa vuodessa	79,23	50,00	477,48
Rajoittamaton yksikkömäärä euroa vuodessa (vuosimaksu):*		80,00	

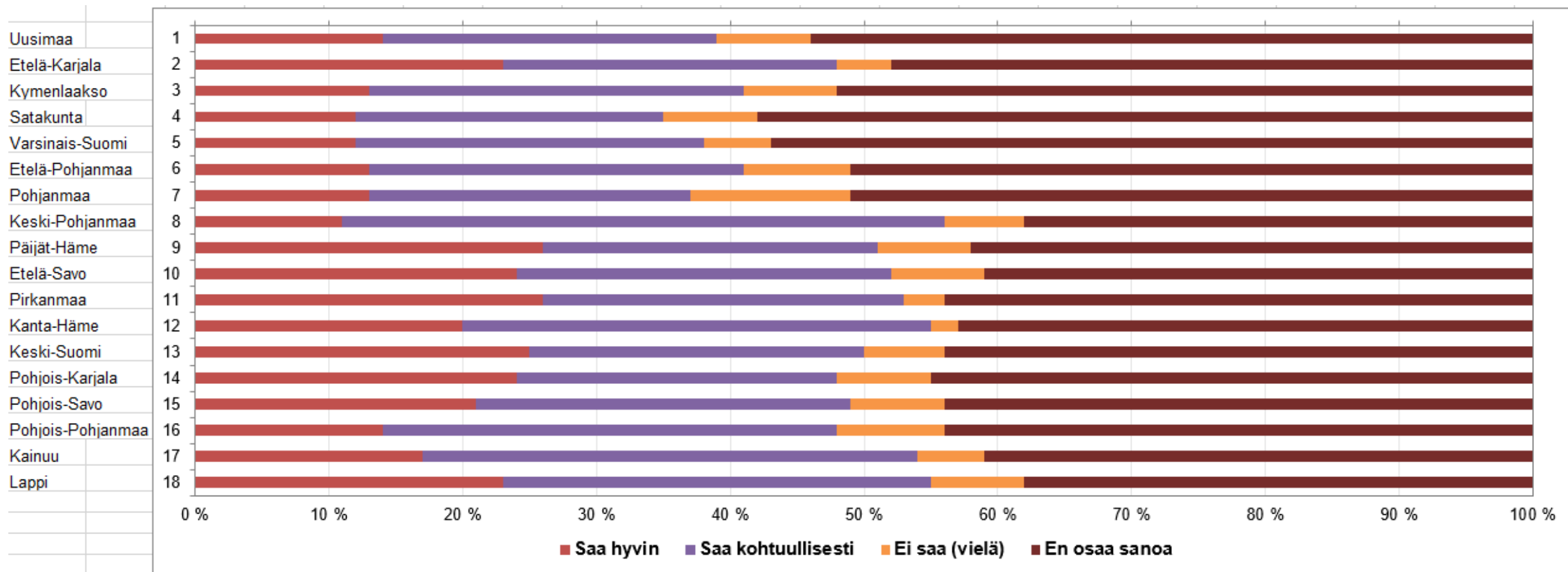


## Mitä kautta haluaisit mieluiten ostaa yhtenäisluvan?

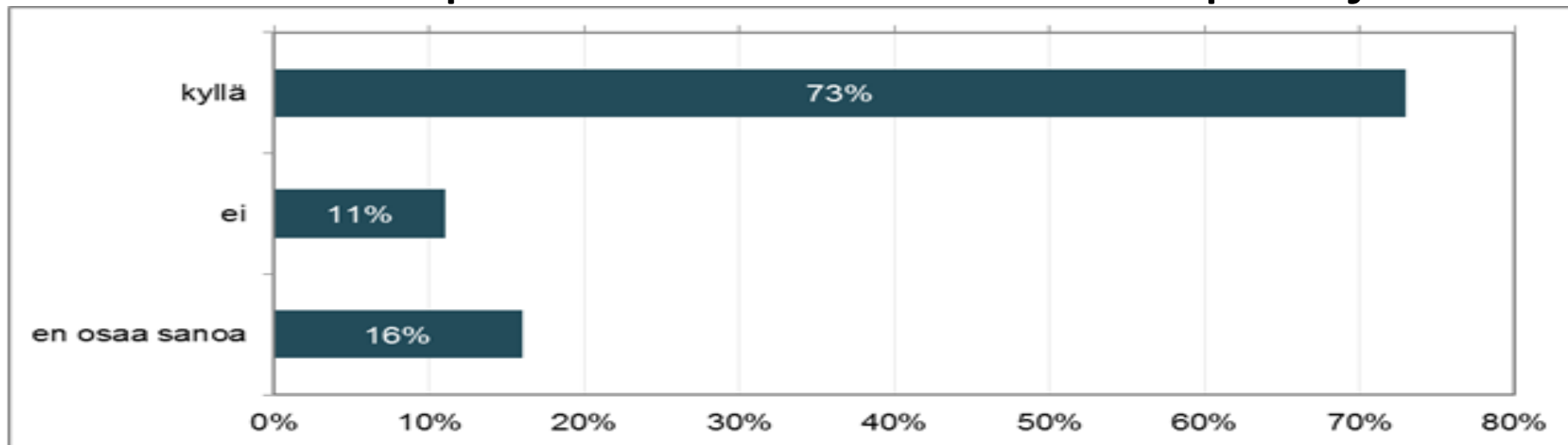




# Saako haluamillesi kalastuskohteille yhtenäislupia? Vastaukset esitetty maakunnittain nykyisen kalastuspaikan mukaan.



## Olisiko tarvetta kalatalousaluekohtaisten lupa-alueiden perustamiselle kalastuskilpailuja varten?



- Nykyisten kilpailulupien hintoja piti **sopivina 58 % vastaajista**
- Liian kalliina lupia piti 29 %
- Luvista voisi maksaa enemmänkin 3%
- 10 % ei osannut kommentoida lupien hintaa



# Avovastausten antia:

## **Millaisia kokemuksia sinulla on yhtenäisluvista?**

Yhtenäisluvista on lähes kaikilla myönteisiä kokemuksia, eli konseptina se on hyvin toimiva ja vastaa kalastajien tarpeita.

Suurimmat haasteet yhtenäisluvissa liittyvät niiden hinnoitteluun sekä tiedonsaantiin yhtenäislupa-alueista.



**Mitä ajatuksia sinulla herää mallista, jossa yhtenäisluvan yksikön voisi käyttää mihin tahansa kalastusmuotoon? Esimerkiksi silloin kuin ei uistele, voisi samalla yksikkömäärällä pitää syksyllä muikkuverkkoja tai kalastaa ootto-onkien.**

Yhtenäisluvan yksikköjousto eri kalastusmuotoihin saa pääasiassa positiivisen vastaanoton. Arviolta puolet vastaajista pitää ajatusta hyvänä. Varteenotettavaa kritiikkiä saa yksikköjouston ulottuminen verkkokalastukseen.

Nykyisten lupajärjestelmien epämääräisyys (vaikea hahmottaa, mitä milläkin luvalla saa tehdä ja mistä luvan saa) muodostaa varsin merkittävän harrastamisen esteen, ja lienee aiheuttanut jopa harrastuksesta luopumista. Lupayksiköiden käyttömahdollisuus eri kalastusmuotoihin voisi olla mahdollisesti merkittävä työkalu vapaa-ajankalastuksen kokonaisuudistuksessa.

**Vastaaja:** *En tue ajatusta että samalla luvalla saa kalastaa pyydyksien avulla ja eri vapavälinein. Pyydykset ja eri vapamuodot tulisi olla erikseen.*





# Mikä harmittaa yhtenäisluvista?

Suurin osa yhtenäislupien epäkohdista liittyy **viestintään**: tiedot saatavuudesta, kattavuudesta ja rajoista ovat ilmeisen usein puutteellisia.

Toisena merkittävänä yhtenäislupien käyttöä hankaloittavana syyryhmänä ovat erilaiset **asenteelliset tekijät**, kuten paikallisten asukkaiden suhtautuminen, epäily ryöstökalastuksesta sekä kalastajien mahdollinen liiallinen keskittyminen tietyille alueille sekä kalastuspaikkojen roskaantuminen.



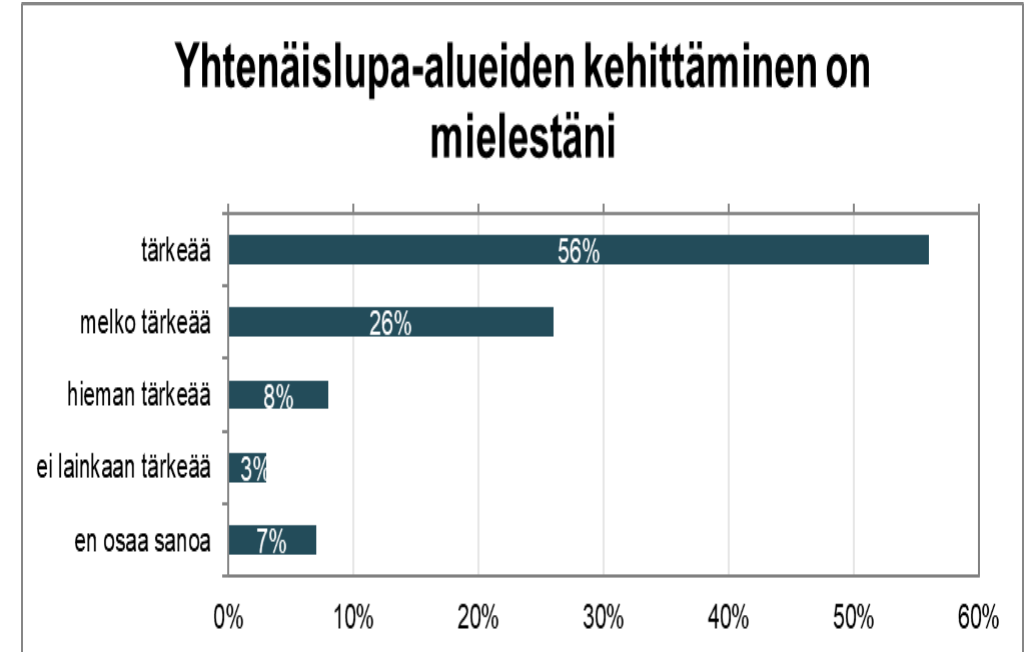
# Ehdotuksesi kalatalousalueille vapaa ajankalastuksen edistämiseksi?

”Kalatalousalueilta toivotaan aktiivista ja monipuolista otetta vapaa-ajankalastuksen esteiden poistamiseksi. Toisaalta halutaan, että varmistetaan kestävä kalastus mm. riittävän valvonnan avulla. **Tärkeimpänä yksittäisenä toiveena on kuitenkin yhtenäislupa-alueiden lisääminen aktiivisin ja määrätietoisin toimin,** mahdollisesti jopa osakaskuntia velvoittavasti (jos mahdollista). Ylipäätään tarvitaan siis vapaa-ajankalastustuotteen asiakaskokemuksen voimakasta kehittämistä, jossa työssä on vielä runsaasti potentiaalia”.



# Yhteenvetona

- Vastanneista 38 % oli aiemmin ostanut yhtenäislupia
- Kiinnostuneita ostamaan oli 71 %
- Yhtenäislupajärjestelmän kehittämistä tärkeänä tai melko tärkeänä pitää 82%
- Vastauksista tulee selkeästi esille, että yhtenäislupia toivotaan laajoille yhtenäisille vesialueille
- Luvan ostamisen helppous koetaan tärkeäksi
- Hyvästä kalastusluvasta ollaan myös valmiita maksamaan



# Lupajärjestelmän arvoketju

- Vapaa-ajankalastuksen edistämisessä on lupien helpolla ja kohtuuhintaisella saatavuudella ratkaiseva merkitys varsinkin pitkällä aikavälillä
- Kalastusmahdollisuuksien arvoketju koostuu kolmesta osatekijästä:
  1. kalastusoikeuksien omistajien halukkuus lupien saatavuuden parantamiseen,
  2. lupien ja yhtenäislupa-alueiden valtakunnallisesti keskitetty markkinointi ja viestintä sekä
  3. Verkko- ja/tai mobiiliratkaisut joiden avulla luvan ostaminen on sujuvaa ja kohtuuhintaisesta sekä luvat ovat käytettäviä käytännön kalastustilanteissa
- **kyseessä on aito arvoketju, jonka jokaisen lenkin on oltava kunnossa**



# Kiireitä siimoja!

